Kvinnor Svenska kyrkan

Kvinnoglöd

Nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan Nr 1 2021

Rösträtt – en rätt att förvalta

I höst är det kyrkoval. Alla val är viktiga val, att delta är ett sätt att värna demokratin, som hela tiden måste försvaras, aldrig kan tas för given. Så viktigt att vi kvinnor tar vårt ansvar och ställer upp med våra goda krafter i nomineringsgrupperna i kyrkovalet.

Kvinnoglöds tema för året är Kvinnors rörelser. I alla bemärkelser. Kvinnor i politiska rörelser är en betydelsefull aspekt. ”Kyrkovalet riskerar att bli övningsfält för extrema politiska grupperingar”, skriver Jonas Eek på Kyrkans tidning.

Margareta Winberg (s) peppar oss med en del av sina erfarenheter från sina många år i riks- och kyrkopolitiken. Sid 3

Dags för motioner

Välkommen att motionera till årsmötet med Kvinnor i Svenska kyrkan, som hålls 8 maj 2021.

Motioner kan väckas av enskild medlem eller av stiftsgrupp/ /nätverk och ska ha inkommit till ordförande Bulle Davidsson senast den 8 mars 2021. Motionerna mejlas till:

bulle.davidsson@gmail.com eller postas till Bulle Davidsson, Källgårdsvägen 6, 585 77 Vreta kloster.

Våreld eller digitalt årsmöte?

Årsmötet den 8 maj 2021 är tänkt att hållas i samband med konferensen Våreld på Vårdnäs stiftsgård utanför Linköping.

Skulle det på grund av pandemin inte vara möjligt att genomföra Våreld, hålls årsmötet digitalt. Besked om hur det blir kommer efter 15 mars via mejl till stiftsgruppernas kontaktpersoner.

Fredsresan 1985 – 1988 en viktig milstolpe

Att läsa Elisabeth Gerles bok om sitt liv och Den stora fredsresan 1985 – 1988 väcker ett engagemang som är lika viktigt i dag som då.

Ragnhild Greek som var med, ser tillbaka på fredsresan, en viktig milstolpe i fredsarbetet. Den gav även upphov till rörelsen Operation 1325 som arbetar för att FN-resolution 1325, att kvinnor ska vara med i fredsförhandlingar, ska tillämpas, påpekar Ragnhild Greek.

Läs mer på S 2

Del av triptyk Skapelsen av Christina Lundström.

Ikonografens helgmålsandakter i SVT1

Christina Lundström, ikonograf, kommer att hålla fyra helgmålsandakter i SVT1 under vårterminen. Efter musikutbildning utbildade hon sig i bysantinskt ikonmåleri i Aten.

Helgmålsringningarna från Åkerby kapell sänds i SVT1 kl 18 lördagarna den 20 mars, 22 maj, 29 maj och den 5 juni. Det är helgmålsringningarna som inleder Jungfru Marie bebådelsedag, pingstdagen, den Heliga Trefaldighets dag samt första söndagen efter Trefaldighet.

Håll ögonen öppna efter en intervju med ikonmålaren i ett kommande nummer.

KviSk fokus 2021: Skapa delaktighet

andlighet – engagemang – gemenskap – kvinnokraft

Hur vi blir delaktiga och synliga

Krönika

Delaktig, stark och synlig. Det är rubriken för en kurs som har arrangerats av Myndigheten för stöd till trossamfund. Några KviSk-medlemmar har deltagit och rekommenderar den varmt. Tyvärr har coronapandemin satt stopp för nya omgångar, men det är inte omöjligt att kursen kan ges igen så småningom. Jag kom att tänka på detta i samband med vårt nya fokus *Skapa delaktighet* som vi enats om för 2021.

En annan anledning till att formuleringen *Delaktig, stark och synlig* kom för mig är en möjlighet för oss i KviSk att den 27 mars delta i en fyra timmars utbildning som stiftsgrupperna i Göteborg och Skara ordnar för förtroendevalda kvinnor. Temat är *Kvinna och ledare*. Även vi som inte är förtroendevalda är välkomna.

Denna utbildning har de båda stiftsgrupperna arrangerat flera gånger, men nu blir den digital och därmed tillgänglig för fler. Googla på *Sensus Digitalt seminarium* så kommer du rätt.

Delaktig, stark och synlig skulle också kunna vara ledord för många som arbetar ideellt i kyrkan. Nätverket inom KviSk för jämställdhet och ledarskap uppehåller sig i år vid just detta, hur de ideella har det, hur de bemöts och hur deras kompetenser tas tillvara. Under våren intervjuas en del nyckelpersoner i församlingar och stift. Vid ett möte som nätverkets arbetsgrupp hade med biskop Martin Modéus i Linköping i höstas framhöll han KviSks möjlighet att påverka synen på ideellt medarbetarskap i när stiftets strategidokument ska uppdateras senare i år.

Många vill vara delaktiga, men alla behöver inte, vill inte, vara starka. Synliga bör dock alla få vara, som arbetar i vingården.

Nu har vi just gått in i en fastetid, som under coronapandemin kan få andra dimensioner än vi är vana vid. Ensamhet och stillhet har vi kanske redan nog av. Vad ska vi göra? Jag tror på samtalet, som i sig bär på delaktighet och synlighet. I bästa fall ger det också lite styrka.

Bulle Davidsson
Ordförande i KviSk

Om kvinnors fredsarbete – inte naivt

Läst

Både nu och då har vi fått stå ut med era eviga krig. Hur gick det idag med ert fredsfördrag? ”Lägg dig inte i! Låt mig vara ifred! Och jag teg…”, ur Aristoteles pjäs Lysistrate år 411 före Kristus.

Kvinnor – och en del män – har outtröttligt marscherat genom många länder under alla år för att visa sin fredsvilja. Tusentals husmödrar marscherade till Haag 1915 där fredsförhandlingar pågick. Men de släpptes inte in.

Men vi gav oss inte! En nyutkommen bok om *Den Stora Fredsresan 1985 - 1988*, berättar om en grupp kvinnors oortodoxa sätt att närma sig maktens boningar.

Vi frågar folken! Vi frågar dem om krig och vapen och tar svaren till deras regeringar, allt i FN:s regi. Vi börjar i det lilla. 1984 ledde Elisabeth Gerle en gudstjänst i Ronneby med många barn. De gick ut med ljus i händerna och sjöng: *Gör en ring för frihet, gör en ring för fred…*

Utanför Dar-es-Salaam finns silvervita stränder och vattnet är klart. Två år senare var vi där på vår resa, en interafrikansk fredsgrupp. Mary Jane och David från Uganda tog Tanzaniavännernas händer, gick ut i vattnet och sjöng: *Circle round for Freedom, circle round for Peace…*

En solig dag i maj 1985 hade fem vita bussar startat från Stockholm mot 27 länder i Europa. 1986 besöktes Afrika, Asien, Stillahavsregionen och Latinamerika. Vi hade Olof Palme, Inga Thorsson och Karin Söder i ledningen. I alla länder mötte vi kvinnogrupper och andra representanter för folket för att få deras reaktioner.

Under fredsresans besök till 105 länders regeringar träffade vi kvinnogrupper och även blandade fredsgrupper.

En grå novemberdag tre år senare avslutades Den stora fredsresan med ett folkens toppmöte i FN-skrapan, med internationella delegationer.

Har det blivit mer fred nu? Vi som arbetade fram fredsresan ville ropa ut alla människors frustration, inom FN:s olika stater som aldrig blev tillfrågade, när deras regeringar valde att satsa på militarism i stället för utbildning, rent vatten och hälsovård.

Vi var inte naiva men envisa och väl pålästa. Vi överraskade kanske männen i bruna kostymer som inte var vana att ta emot grupper av kvinnor i blommiga sommarklänningar. Vi besökte hundra regeringar, och ett resultat var att kärnvapenbestyckade medeldistansrobotar drogs tillbaka från Europa. Men nu ökar åter hoten från militarismen och klimatförändringarna. Berättelsen om fredsresan är inte naiv – den är avsedd att vara uppmuntrande. Se: Det var omöjligt, men det hände.

Ragnhild Greek, fredsarbetare

Elisabeth Gerle: Allt är omöjligt. Och vi ger oss inte 2020 Themis förlag

Kvinnoglöd nr 1/2021 Årgång 11. Kvinnoglöd är ett nyhetsbrev från Kvinnor i Svenska kyrkan KviSk och ges ut 4 ggr/år, även på hemsidan www.kvinnorisvenskakyrkan.se. Nyhetsbrevet trycks på miljövänligt papper hos Silanders Grafiska AB i Göteborg.
Manusstopp för nästa nummer: Fredagen den 14 maj 2021
Ansvarig utgivare: Bulle Davidsson. *Redaktör:* Elisabeth Enger. *Redaktionsråd:* Gunilla Bäckström, Luleå stiftsgrupp, Marianne Staaf-Gälldin, Härnösands stiftsgrupp, Karin Burstrand, Göteborgs stiftsgrupp, Ragnhild Greek, Stockholms stiftsgrupp
Redaktionens adress: Elisabeth Enger, Låbyn Hagen 501, 662 92 Åmål. Du kan även mejla till eenger.hagen@gmail.com

Jätteuppgift för förtroendevalda att mobilisera inför kyrkovalet

– I dag är det jämnt hundra år sedan som kvinnor fick rösträtt. Vi har ett arv att förvalta, vi behöver inte bara rösta, utan delta aktivt och ansluta oss till nomineringsgrupperna. Vi kan inte ta demokratin för given, vi måste alltid kämpa för den, säger Margareta Winberg.

För att ett samhälle eller en kyrka ska utvecklas dit man vill, måste man gå in själv och påverka, framhåller hon.

För Winberg började det politiska engagemanget när hennes pappa dog vid 56 års ålder. Han blev mycket sjuk och fick inte den dialys som han behövde. Han ansågs för gammal och var ju bara en arbetare. Hon var 22 när han dog.

– Jag blev så upprörd, så jag gick direkt in i socialdemokraterna.

Winberg började sitt politiska arbete som småbarnsförälder på jämtländska landsbygden.

– Det började med ett oerhört praktiskt arbete. Det fanns ingen förskola hos oss, och vi samlade underskrifter och påverkade politikerna. Det var en god lärdom. Att det går att förändra!

På samma sätt måste det politiska arbetet inom kyrkan ske. Inför ett val behöver man inom nomineringsgrupperna samla sig och diskutera: Vad är viktigt? Vad behöver prioriteras i vår församling?

En vill påverka församlingslivet men det kanske visar sig att kyrkoråd och kyrkofullmäktige mest hanterar frågor om fastigheter, underhåll, försäljningar och budget.

Måste vara mycket konkret

– Inför ett val måste man bli mycket konkret. Vad är viktigt? Vad ska prioriteras? Svåra frågor då församlingarnas pengar minskar i det bistra ekonomiska läget.

– Kyrkan måste öppna sig mot samhället, vi måste visa vad kyrkan är vad den står för, poängterar hon. Tala om hur församlingen ska samarbeta med kommunen och andra instanser i samhället.

– Men det ekonomiska läget är bistert, så en viktig fråga är hur kyrkan ska få fler medlemmar, säger Winberg.

En får inte blanda ihop mål och medel. En måste se makt som ett medel, där målet är en kyrka som vi vill se den.

I hennes hemförsamling där hon är ordförande i kyrkorådet, söker nu hennes nomineringsgrupp (s) fler män, helst yngre män.

– De som går ur kyrkan är mest yngre killar. Så vi har mycket att göra, säger hon.

– När jag väl kom in i det politiska arbetet så såg jag ju hur världen ser ut, alla orättvisorna i samhället och världen.

Margareta Winberg påminner om att just i dag när vi talas vid, är det minnesdagen av Förintelsen. Så viktigt det är att upprätthålla minnet av vad som hänt och kan ske.

I dag hotas demokratin på många håll, även i kyrkan. Det är en jätteuppgift för kyrkoråd och kyrkofullmäktige att mobilisera inför valet. Det är ett stort problem för kyrkan att valdeltagandet är så lågt, så nu måste vi se till att folk går och röstar.

– Man behöver inte vara troende för att vilja värna om demokratin. Alla behöver värna de värden som flertalet av nomineringsgrupperna står bakom. Det finns inget krav på tro för att få vara med i kyrkan. I kyrkan finns plats för tvivlare och sökare.

En gång gick Winberg ur kyrkan, men hon anslöt sig igen för 25 år sedan, på grund av ärkebiskop KG Hammar. 2013 fick hon frågan om hon ville ställa upp på nomineringslistan. Hon är nu ledamot i kyrkostyrelsen, ledamot i stiftsfullmäktige i Härnösands stift, ersättare i stiftsstyrelsen, och ordförande i kyrkorådet i Östersunds församling.

Makt är ett känsligt begrepp. En del kvinnor är rädda för att ta sig makt. Det kan anses dåligt att vilja ha makt.

– Inte konstigt. Vi lever i ett samhälle med starka manliga strukturer. Makt är inte fult om det används på rätt sätt.

Makt kan vara ett mål, eller ett medel.

– En får inte blanda ihop mål och medel, säger Winberg. En måste se makt som ett medel, där målet är en sådan kyrka som vi vill se den. Makt är vägen dit. Och vi behöver en kyrka där både mäns och kvinnors röster får höras.

Margareta Winberg har haft många uppdrag i Sverige och världen, på bland annat toppositioner som jordbruksminister, arbetsmarknadsminister, jämställdhetsminister, vice statsminister och Sveriges ambassadör i Brasilien. Hon var drivande bakom lagen som gjorde det olagligt att köpa sex. Nu är hon utredare i en översyn av socialtjänstlagen.

Hon tycker att arbetet i kyrkan är bland det roligaste hon gjort.

Elisabeth Enger, redaktör
Foto: © Riksdagen

Tema 2021: Kvinnors rörelser

Inspireras av Kerstin Anér...

...gör något nytt, något brinnande av oss, led oss att bygga en värld av rättfärdighet – handling och bön må bli ett.

Ur psalm 292, en av Kerstin Anérs två psalmer i Sv ps, denna är en tolkning efter Fred Kaan – en viktig gestalt inom kristna fredsrörelsen.

I år har Sveriges kvinnor haft rösträtt i hundra år, och det är även ett viktigt år för Svenska kyrkan, då det är kyrkoval. Raderna ur psalmen kan vara en inspiration för oss kvinnor att ställa upp i kyrkovalet och att rösta!

Även Kerstin Anér själv är en inspirationskälla. Hon var en tongivande kulturdebattör och politiker. Hon medarbetade i BLM och var producent vid Sveriges radio. Som riksdagsledamot för Folkpartiet (nuvarande liberalerna) var hon

Läst

särskilt engagerad i vetenskap, miljö, jämlikhet, kristen tro, bistånd, fredsfrågor och framtidsforskning.

En skribent beskrev hur hon kom ångande i lågklackade skor och himmelsblå kvarnhjulshatt med tekoppen i ena handen och anteckningsblocket i den andra, en kavat, kunnig och talför kämpe för sitt kön och sin sak. ”Då kunde man vara säker på att det blev resultat.”

Kerstin Anér skulle ha fyllt 101 år nu i mars, men avled 1991.

www.skbl.se/sv/artikel/KerstinAner0, Svenskt kvinnobiografiskt lexikon (av Lars Hansson)

Världsböndagen från Vanuatu

Årets Världsböndag, nu den 5 mars, har temat Bygg på en stadig grund.

Det är kvinnor i Vanuatu, en övärld i Söderhavet som har förberett programmet för årets världsböndag. Människorna där är hårt drabbade av naturkatastrofer så temat är högst relevant för dem.

Böndagen är en världsvid ekumenisk kvinnorörelse. Från solens uppgång till dess nedgång firas samma gudstjänst, med start vid gryningen i Tonga och slut 40 timmar senare i Alaska, alltid den första fredagen i mars. 2020 firades Världsböndagen på 79 språk i 100 länder och samlade cirka 1,5 miljoner gudstjänstbesökare.

Kerstin Anér

Esther Kazen gör mig glad

Esther Kazen är en ung och fräsch, rak och tydlig pastor i Equmeniakyrkan. Hennes bok *Feministpastorns tro och tvivel* som kom ut i fjol, är en uppfriskande läsning. Med sin bok vill Esther Kazen bredda bilden av ”vad det kan innebära att vara kristen, och stärka

personer som känner sig ensamma eller osäkra på om det är möjligt att vara både kristen och feminist”.

Jag vill påstå att hon lyckas. Hon gör mig också mycket glad.

Esther har gjort en lång resa från att ha varit en duktig flicka med Messiaskomplex i Adventistsamfundet i Arvika. Med klara och tydliga tankar behandlar hon frågor som skambeläggande i frikyrkornas könsuppdelade och ojämlika sexualundervisning, synen på hbtq-personer, treenigheten som en exklusiv gubbklubb, varför synen på jungfru Marias sexualitet kan vara så provocerande, en kristen hållning

Läst

till aborter och frågan om vem som är välkommen i kyrkan – kvinnan eller hennes våldtäktsman.

Esther Kazen har varit generalsekreterare för Sveriges Ekumeniska Kvinnoråd och är en av intitiativtagarna till frikyrkornas metoo-upprop #sanningenskagöraerfria. *Elisabeth Enger, red*

Helande dans på distans

Kristina Martinell är diplomerad ledare i Helande dans. Hon vill hålla dansen i rörelse, trots pandemin. Hon lägger nu ut kurser på webben.

– Dansen ger närvaro och har meditativa inslag. I helande dans använder en alla sinnen, en gestaltar ett budskap, kliver in i sin helhet och badar där, säger

Dansat

redaktionsrådets Marianne Staaf Gälldin som vill tipsa Kvinnoglödsläsarna om aktiviteter i coronatid.

– I Helande dans gör en poesi med kroppen tillsammans med andra. Normalt håller dansarna varann i händerna, vilket är mycket kraftfullt, men den dimensionen går förlorad i en webbkurs.

Kristina erbjuder en gratis introduktion på

https://kristinas.simplero.com/page/158221

Om framträdande kvinnors efterliv

I *Efterlivets politiska berättelse – kända och okända kvinnors kamper i socialpolitiken* beskriver Jörgen Lundälv hur

kvinnor under tre sekel gestaltade, kommunicerade och kämpade för olika socialpolitiska frågor i samhällsdebatten, och hur vi talar eller skriver om dem efter deras bortgång. Över 130 kvinnor beskrivs i boken. Ramberättelsen handlar om tio kvinnors arbete, däribland Amelie Posses antinazistiska engagemang och Anna Lindhagens fredssträvanden.

– Det som förvånar mig mest är att vi inte talar om hur utsatta dessa kvinnor varit genom historien. De har fått betala ett högt pris för sin samhällskritik och opinionsbildning. *Svenskt kvinnobiografiskt lexikon* var en av mina inspirationskällor, en fantastisk gruva för alla som vill ha mer kunskap om kvinnors kamper och växt.

Jörgen Lundälv är universitetslektor och docent i socialt arbete vid Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet. *Elisabeth Enger, red*